

Úvodní stránka>Soudní řízení>Občanskoprávní věci>Který soud je příslušný?

Který soud je příslušný?

Polsko

1 Je třeba se obracet na obecný soud nebo na zvláštní, specializovaný soud (například pracovní soud)?

Občanskoprávní věci v Polsku projednávají obecné soudy (*sądy powszechne*) a Nejvyšší soud (*Sąd Najwyższy*) (viz Systém soudní moci – Polsko), pokud nespadají do působnosti specializovaných soudů.

Ustanovení týkající se příslušnosti soudu jsou stanovena v občanském soudním řádu (OSŘ, *Kodeks Postępowania Cywilnego*), v § 16 až 18 a 27 až 46.

U okresních soudů (*sądy rejonowe*) projednávají občanskoprávní spory tato oddělení:

Občanskoprávní,

rodinné a pro nezletilé osoby (rodinné soudy, *sądy rodzinne*) – věci týkající se rodinného práva a poručenství; věci týkající se ohrožování mravní výchovy nezletilých osob a trestných činů, které páchají; věci související s povinnou léčbou osob závislých na alkoholu, drogách nebo psychotropních látkách; jakož i věci, které v souladu s jinými právními předpisy spadají do působnosti poručnického soudu,

pracovní a pro sociální zabezpečení (pracovní soudy, *sądy pracy*) – pro věci v oblasti pracovního práva a práva sociálního zabezpečení,

obchodní (obchodní soudy, *sądy gospodarcze*) pro spory z oblasti obchodního a občanského práva občanskoprávní mezi podnikatelskými subjekty, které se týkají jejich podnikatelské činnosti; věci týkající se podnikových vztahů nebo vztahů mezi společníky; věci proti členům řídicích orgánů společnosti týkající se návrhů vyplývajících z nepravdivých prohlášení, které Národnímu soudnímu rejstříku předložili členové řídicích orgánů; věci vedené proti podnikatelským subjektům týkající se vydání příkazu k zastavení škod na životním prostředí, a věci úpadkového práva,

katastru nemovitostí – pro vedení katastru nemovitostí a řešení občanskoprávních záležitostí souvisejících s řízením u katastru nemovitostí, krajské soudy (*sądy okręgowe*) mají v Polsku stejná oddělení s výjimkou oddělení katastru nemovitostí a oddělení rodinného a pro nezletilé osoby. Na krajských soudech se nacházejí občanskoprávní oddělení pro rodinné právo, které jsou příslušné projednávat rozvod, rozluky a ukončení rozluky, prohlášení manželství za neplatné, určení existence či neexistence manželství, a rovněž vyhlášení výkonatelnosti rozsudků zahraničních soudů v rodinných věcech. Krajský soud ve Varšavě má kromě toho další útvary, které působí jako oddělení:

soud pro ochranu hospodářské soutěže a spotřebitelů (*Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów*), do jehož působnosti spadá projednávání věcí týkajících

se předcházení monopolistickým praktikám a věci související s energetickou regulací,

soud pro ochranné známky a průmyslové vzory Společenství (*Sąd Wspólnotowych Znaków Towarowych i Wzorów Przemysłowych*), který projednává věci týkající se porušení, hrozícího porušení nebo neexistence porušení průmyslových vzorů a ochranných známek, zneplatnění (průmyslového) vzoru Společenství, uplynutí doby platnosti nebo zneplatnění ochranné známky a účinků porušení ochranné známky.

Dále byl dne 1. ledna 2010 okresní soud v Lublinu určen jako příslušný soud k projednávání věcí týkajících se platebního rozkazu, které spadají do působnosti ostatních okresních soudů, podaných elektronickými prostředky.

2 Kdy jsou příslušné obecné soudy (tj. kdy jde o soudy, které jsou příslušné u daných věcí), jak mohu zjistit, na který soud se mám obrátit?

Obecně platí, že okresní soudy jsou v občanskoprávním řízení příslušné v prvním stupni. **Okresní soudy** mají příslušnost ve všech věcech s výjimkou věcí vyhrazených zákonem (§ 16 a 507 OSŘ) pro krajské soudy.

Krajské soudy mají příslušnost v prvním stupni ve věcech uvedených v § 17 OSŘ, konkrétně mají příslušnost:

- 1) ve věcech nemajetkových práv a majetkových nároků uplatňovaných společně s těmito právy s výjimkou věcí týkajících se určení nebo popření rodičovství dítěte, případů zrušení uznání otcovství a zrušení osvojení;
- 2) ve věcech ochrany autorských práv a práv souvisejících, stejně jako ve věcech vynálezů, užitných vzorů, průmyslových vzorů, ochranných známek, zeměpisného označení a topografií integrovaného obvodu, a ve věcech týkajících se ochrany jiných práv souvisejících s nehmotným majetkem;
- 3) ve věci žalob podle tiskového zákona;
- 4) ve věcech vlastnických práv, kde hodnota předmětu sporu převyšuje částku 75 tisíc zlotých, s výjimkou výživného, porušení vlastnictví, určení rozdělení majetku manželů, sladění obsahu katastru nemovitostí se skutečným právním stavem a věcí projednávaných v elektronickém řízení týkajících se platebního rozkazu;
- 5) ve věcech vynesení rozsudku namísto usnesení o rozdělení družstva;
- 6) ve věcech zrušením, prohlášením za neplatné či stanovení neexistence usnesení řídicích orgánů právnických osob nebo organizačních jednotek, které nejsou právnickými osobami, ale byla jim ze zákona udělena právní subjektivita;
- 7) ve věcech týkajících se předcházení nekalé soutěži a boje proti ní;
- 8) ve věcech odškodnění za škody způsobené vynesením protiprávního pravomocného rozsudku.
- 9) ve věcech žalob týkajících se porušení práv vyplývajících z pravidel ochrany osobních údajů.

Kromě toho mají **krajské soudy** příslušnost projednávat například:

- 1) omezování svéprávnosti;
 - 2) spory týkajících se provozu státních podniků: mezi orgány podniku a ředitelem podniku, řídicími orgány podniku a jeho zakladatelskými orgány a mezi jeho řídicími orgány a orgánem vykonávajícím dohled nad podnikem;
 - 3) uznávání rozsudků zahraničních soudů a rozhodování o jejich výkonatelnosti (§ 11481 a 11511 OSŘ).
- Ve věcech týkajících se vlastnických práv je navrhovatel povinen uvést v žalobě hodnotu předmětu sporu, není-li předmětem sporu konkrétní finanční částka. Ve věcech týkajících se peněžitých nároků platí, že i pokud je žaloba podána jako alternativa k jinému nároku, představuje uvedená částka hodnotu předmětu sporu.

V ostatních majetkových věcech je navrhovatel povinen určit hodnotu předmětu sporu uvedením peněžní částky v žalobním nároku v souladu s § 20 až 24 OSŘ.

2.1 Rozlišují se nižší a vyšší obecné civilní soudy prvního stupně (například okresní coby nižší a krajské coby vyšší), a pokud ano, který je příslušný k projednání mé věci?

Viz odst. 2.

2.2 Místní příslušnost (je pro mou věc příslušný soud města A, nebo města B?)

V polském občanském soudním řádu se rozlišují čtyři druhy soudní příslušnosti: obecná (§ 27 až 30), alternativní (§ 31 až 37), výlučná (§ 38 až 42) a zvláštní (§ 43 až 46).

Místní příslušnost je podrobně popsána v bodech 2.2.1 až 2.2.3.

2.2.1 Základní pravidla místní příslušnosti

Obecná místní příslušnost

Žaloby se podávají k soudu prvního stupně, který je příslušný podle místa bydliště žalovaného (§ 27 OSŘ).

V souladu s § 25 občanského zákoníku je bydlištěm fyzické osoby obec/město, kde se daná osoba zdržuje s úmyslem trvalého pobytu. Pokud žalovaný nepobývá v Polsku, obecná příslušnost se určí podle místa, kde se zdržuje. Není-li toto místo známo nebo je mimo Polsko, musí být žaloba podána podle místa posledního pobytu v Polsku.

Žaloby proti ministerstvu financí se podávají k soudu příslušnému v místě sídla organizační jednotky, které se spor týká. Pokud ministerstvo financí zastupuje Nejvyšší státní zastupitelství Polské republiky (*Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej*), je nutné žalobu podat k soudu příslušnému podle sídla složky státního zastupitelství odpovědné za organizační útvar, kterého se žaloba týká.

Žaloby proti jiným právníkům osobám nebo jiným subjektům, které nejsou fyzickými osobami, se podávají k soudu příslušnému podle místa jejich sídla (§ 30 OSŘ).

2.2.2 Výjimky ze základního pravidla

Viz odst. 2.2.2.1.

2.2.2.1 Kdy si mohu vybrat mezi soudem v místě bydliště žalovaného (soud určený podle základního pravidla) a jiným soudem?

Alternativní místní příslušnost umožňuje navrhovateli si v určitých případech zvolit soud. Navrhovatel poté může podat žalobu k obecnému soudu nebo jinému soudu uvedenému v § 32 až 371 OSŘ.

Alternativní místní příslušnost je možná v těchto případech:

žaloby na úhradu dlužného výživného a určení rodičovství dítěte a související nároky – žalobu lze podat k soudu příslušnému podle bydliště oprávněné strany,

majetkové nároky vůči podnikatelskému subjektu – žalobu lze podat k soudu příslušnému podle ústředí nebo pobočky subjektu, pokud se nárok týká činnosti ústředí nebo pobočky. To se však nevztahuje na věci, v nichž za zákona zastupuje ministerstvo financí jeho Generální prokuratura (*Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa*),

žaloby na určení existence dohody, plnění, ukončení nebo zneplatnění dohody, stanovení náhrady škody vzniklé v důsledku nesplnění nebo nepřipustného splnění dohody – žalobu lze podat k soudu příslušnému podle místa plnění sporné dohody. V případě pochybnosti by se místo plnění dohody mělo potvrdit v dokumentu,

žaloby týkající se mimosmluvní odpovědnosti – žalobu lze podat k soudu s místní příslušností v místě, kde došlo ke škodné události,

platba částky za zastupování ve věci – žalobu lze podat k soudu příslušnému podle místa, kde právní zástupce věc řešil,

nároky z nájmu nemovitosti (*najem* nebo *dzierżawa*) – žalobu lze podat k soudu příslušnému podle místa, kde se nemovitost nachází,

proti straně povinné ze směnky nebo šeku – žalobu lze podat k soudu příslušnému podle místa platby. Více stran povinných na základě směnky nebo šeku lze žalovat společně u soudu příslušného podle místa platby nebo u soudu s obecnou příslušností pro akceptanta nebo emitenta směnky nebo šeku,

v souvislosti s pracovním právem – žalobu lze podat k soudu s místní příslušností v místě výkonu nebo zamýšleného výkonu práce nebo k soudu s místní příslušností v místě, kde se nachází podnik zaměstnavatele (§ 461 odst. 1 OSŘ).

2.2.2.2 Kdy musím zvolit jiný soud než soud v místě bydliště žalovaného (soud určený použitím základního pravidla)?

Výlučná příslušnost soudu znamená, že věc může projednat pouze soud uvedený v OSŘ. Výlučná příslušnost platí v těchto případech:

v souvislosti s vlastnictvím nebo jinými věcnými právy k nemovitosti a v souvislosti s držbou nemovitosti – žalobu lze podat pouze k soudu příslušnému podle místa nemovitosti; pokud je předmětem sporu služebnost nebo věcné břemeno, určí se příslušnost podle místa zatížené nemovitosti,

v souvislosti s děděním, povinným dědičným podílem, odkazem, pokynem nebo jiným pořízením pro případ smrti – žalobu lze podat pouze k soudu příslušnému podle místa posledního obvyklého pobytu zůstavitele, a pokud nelze místo obvyklého pobytu zůstavitele v Polsku určit, pak k soudu příslušnému podle místa dědictví nebo jeho části,

v souvislosti s členstvím v družstvu, partnerství, společnosti nebo spolku – žalobu lze podat pouze k soudu příslušnému podle místa sídla daného subjektu,

v souvislosti s manželstvím – žalobu lze podat pouze k soudu s místní příslušností v místě, kde manželé místo posledního společného pobytu, i pokud některý z nich má nadále bydliště nebo obvykle pobývá v dané jurisdikci. V případě, že místo pobytu nebude určeno, bude mít výlučnou příslušnost soud příslušný podle bydliště odpůrce, a pokud ani to nelze určit, bude to soud příslušný podle bydliště navrhovatele,

v souvislosti se vztahy mezi rodiči a dětmi a mezi osvojitelem a osvojencem – žalobu lze podat pouze k soudu příslušnému podle bydliště navrhovatele, a to za předpokladu, že neexistují důvody pro podání žaloby podle ustanovení o obecné příslušnosti.

2.2.2.3 Mohou si strany samy určit soud, který by za normálních okolností nebyl příslušný?

Zvláštní příslušnost znamená, že příslušnost soudu lze stanovit odlišně v případech uvedených ve zvláštních právních předpisech:

Právo volby soudu se uděluje navrhovateli (žalobci).

Pokud je odůvodněna příslušnost několika soudů nebo pokud je žaloba vedena proti několika osobám, pro které mají příslušnost různé soudy podle právních předpisů o obecné příslušnosti. To stejné platí, pokud se nemovitost, jejíž umístění je základem pro určení příslušnosti soudu, nachází v několika soudních obvodech.

Právo volby soudu se uděluje oběma stranám na základě jejich dohody nebo společné žádosti.

Strany se mohou písemně dohodnout na předání stávajícího sporu nebo sporů, které mohou z určitého právního vztahu vyplynout v budoucnu, soudu prvního stupně, který ze zákona nemá místní příslušnost. Tento soud potom bude mít výlučnou příslušnost, pokud se strany nedohodly jinak nebo pokud navrhovatel neuplatnil žalobní nárok v elektronickém řízení prostřednictvím platebního rozkazu. Strany mohou také na základě písemné dohody omezit právo navrhovatele zvolit si z několika soudů příslušných k projednání daných sporů.

Strany však nemohou změnit výlučnou příslušnost.

Dohody o soudní příslušnosti musí mít písemnou formu. Mohou tvořit součást hmotněprávní dohody (ustanovení o příslušnosti) nebo být vtěleny do samostatné dohody.

Ve věcech týkajících se pracovního práva a práva sociálního zabezpečení může příslušný soud na společnou žádost stran předat věc k projednání jinému soudu na stejné úrovni, který se věcmi týkajícími se pracovního práva a práva sociálního zabezpečení zabývá, pokud je postoupení opodstatněné z důvodu účelnosti.

Příslušný soud je určen soudem vyššího stupně nebo Nejvyšším soudem.

Pokud příslušný soud nemůže případ projednat nebo nemůže přijmout další opatření z důvodu překážky, soud vyššího stupně určí soud jiný. Důvodem může být pouze překážka, která brání projednání případu, např. vyloučení soudce nebo vyšší moc.

Nejvyšší soud je povinen určit soud, na který se podá žaloba, pokud místní příslušnost nelze určit podle OSŘ na základě okolností případu (§ 45 OSŘ).

3 Pokud je dána příslušnost specializovaných soudů, jak zjistím, na který z nich se mám obrátit?

Specializovanými soudy jsou správní soudy (*sądy administracyjne*) a vojenské soudy (*sądy wojskowe*).

Působení vojenských soudů se řídí zákonem o organizaci vojenských soudů ze dne 21. srpna 1997. Obecně tyto soudy projednávají trestní věci týkající se polských ozbrojených sil. Ostatní věci lze postoupit do jejich příslušnosti pouze na základě zákona.

Působení správních soudů se řídí zákonem o organizaci správních soudů ze dne 25. července 2002. Správní soudy vykonávají spravedlnost tím, že monitorují činnost orgánů veřejné správy a řeší spory ohledně působnosti a příslušnosti mezi orgány místní samosprávy a státními správami. Nelze vyloučit, že ve výjimečných případech může správní soud v rámci svých dozorcích povinností vůči činnosti orgánů státní správy rozhodovat v občanskoprávní věci.

Poslední aktualizace: 08/09/2021

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.